

Informacja

w sprawie ustawy z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw

Ustawa z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poza wskazaną w tytule ustawą nowelizuje: ustawę z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawę z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawę z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno- Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, ustawę z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, ustawę z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych oraz ustawę z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych.

Celem przedmiotowej nowelizacji jest wprowadzenie w systemie powszechnym, rolniczym oraz mundurowym nowych reguł zbiegu prawa do renty rodzinnej nabytej z tytułu bycia wdową lub wdowcem z uprawnieniami do innych wskazanych w ustawie świadczeń emerytalno-rentowych. W przypadku zbiegu prawa do wskazanych świadczeń z rentą rodzinną, jedno – wybrane świadczenie – będzie wypłacane w całości, a drugie w wysokości 25%. Osoba uprawniona ma prawo do wypłaty świadczeń w zbiegu na „nowych” zasadach w przypadku:

- 1) osiągnięcia wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- 2) pozostawania we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci małżonka;
- 3) nabycia prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż 5 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wypłata powyżej wskazanych świadczeń ustaje z dniem poprzedzającym dzień zawarcia nowego związku małżeńskiego przez osobę uprawnioną. Wysokość sumy świadczeń wypłacanych w zbiegu, nie może przekroczyć trzykrotności kwoty najniższej emerytury, o której mowa w art. 85 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Do limitu ustalonych świadczeń w zbiegu, uwzględnia się wskazane w ustawie świadczenia, a także świadczenia wypłacane przez instytucje zagraniczne oraz świadczenia i dodatki o charakterze innym niż jednorazowe wypłacane na podstawie ustawy lub na podstawie odrębnych przepisów wraz ze świadczeniami, o których mowa powyżej.

W przypadku przekroczenia kwoty trzykrotności kwoty najniższej emerytury, o której mowa w art. 85 ust. 2, świadczenia, ulegają pomniejszeniu o kwotę przekroczenia według kolejności wskazanej w nowelizacji.

Ustalenie zbiegu świadczeń oraz ich wypłata następują na wniosek osoby uprawnionej; wzór wniosku zostanie opublikowany na stronie podmiotowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Ustawa przewiduje, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych będzie odpowiedzialny za prowadzenie i udostępnienie właściwym organom emerytalno-rentowym systemu teleinformatycznego służącego do wymiany danych pomiędzy tymi organami w zakresie

niezbędnym do ustalania prawa i wysokości oraz wypłaty świadczeń obsługiwanych przez te organy, rozliczeń z tytułu tych świadczeń pomiędzy tymi organami oraz do ustalenia zbiegu świadczeń, o których mowa w uchwalonej ustawie.

Przyjęta regulacja zawiera przepisy przejściowe i dostosowujące dotyczące m.in.: obowiązków informacyjnych o warunkach pobierania świadczeń w zbiegu nakładanych na organy emerytalne i rentowe w stosunku do osób pobierających świadczenia (art. 12); stopniowego wprowadzania wskaźnika świadczenia w zbiegu ustalając jego wysokość na poziomie 15% w okresie od 1 lipca 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. i 25% od dnia 1 stycznia 2027 r. (art. 13); zwolnienia ze stosowania przepisów o zamówieniach publicznych zamówień na usługi lub dostawy udzielane przez wskazane organy w związku z wykonaniem przepisów ustawy (art. 15), upoważnienia dla Rady Ministrów do dokonania w 2028 r. weryfikacji wysokości wskaźnika świadczeń w zbiegu, w celu oceny możliwości i zasadności jego podwyższenia, uwzględniając na tle sytuacji społeczno-gospodarczej kraju sytuację dochodową grup osób uprawnionych (art. 16).

Ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2025 r., z wyjątkiem przepisów dotyczących wyłączenia przepisów o zamówieniach publicznych (wskazany powyżej art. 15) oraz nakładających na właściwe organy emerytalne i rentowe obowiązki informacyjne (wskazany powyżej art. 12) – regulacje te wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przy czym prawo do świadczeń w zbiegu i ich wypłaty lub wyłącznie ich wypłaty, na zasadach określonych w uchwalonej ustawie, powstanie nie wcześniej niż od 1 lipca 2025 r. Osoby, które spełniają warunki do wypłaty świadczeń na zasadach określonych w ustawie, mogą składać wnioski o ustalenie zbiegu świadczeń, od dnia 1 stycznia 2025 r. W przypadku wniosków złożonych do dnia 30 czerwca 2025 r., prawo do wypłaty świadczeń w tym zbiegu powstaje z dniem 1 lipca 2025 r. (art. 14).